

УДК 616.314-053.81:081

Антоненко М.Ю.,
Сідельнікова Л.Ф.,
Дудникова М.О.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМПЛАЙНСУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ГІГІЄНИЧНИХ ПРОГРАМ В КОМПЛЕКСНІЙ ПРОФІЛАКТИЦІ ЗАХВОРЮВАНЬ ПАРОДОНТА

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м. Київ

Резюме. У роботі представлені результати клінічних досліджень по вивченню ефективності нової зубної пасти Лакалут Альпін (Dr. Theiss Naturwaren GmbH) в комплексі індивідуальної гігієнічної програми щодо профілактики захворювань пародонта. Виявлені очищувальні, десенситайзерні та пародонтопротекторні властивості зубної пасти Лакалут Альпін, що забезпечує підвищення комплайнсу гігієнічної програми.

Ключові слова: індивідуальна гігієна, комплайнс індивідуальної гігієнічної програми, зубна паста Лакалут Альпін, профілактика гінгівіту.

Поширеність стоматологічних захворювань серед населення України є достатньо високою та становить карієсу – 90–95%, захворювань пародонта 80–85% [1]. Виявлено також високу поширеність місцевих подразників пародонта, у тому числі зубного нальоту, зубного каменю, каріозних ушкоджень прищійкової та апроксимальної зон коронки зуба, причому у більшості виявлено сукупність цих факторів. [2].

Високий рівень стоматологічної захворюваності населення, зокрема, тканин пародонта, та встановлений зв'язок між станом гігієни порожнини рота та інтенсивністю патологічних процесів як в тканинах пародонта, так і твердих тканин зуба, дозволяє припустити, що використання лише методів лікування цих захворювань не впливатиме на показники поширеності та інтенсивності [3].

Ключова роль у вирішенні цієї проблеми належить кваліфікованій комплексній профілактиці, коли своєчасно усуваються причини, умови виникнення та розвитку стоматологічних захворювань. На цьому етапі провідне місце посідає професійна та індивідуальна гігієна порожнини рота. Адже якісний догляд за ротовою порожниною, вірний вибір засобів гігієни є запорукою успіху ефективних системних лікувально-профілактичних заходів [4].

Враховуючи важливість вибору засобів

індивідуальної гігієни порожнини рота, ми поставили за мету дослідити ефективність впровадження індивідуальної гігієнічної програми із використанням нової зубної пасти Лакалут-Альпін виробництва Dr. Theiss Naturwaren GmbH (Німеччина).

Завдання дослідження:

1. Визначити вплив зубної пасти Лакалут Альпін на стан гігієни порожнини рота і тверді тканини зуба.
2. Визначити ефективність застосування зубної пасти Лакалут Альпін при підвищеній чутливості твердих тканин зуба.
3. Дослідити вплив зубної пасти Лакалут Альпін на тканини пародонта та слидову оболонку порожнини рота.
4. На підставі аналізу даних інтерактивних методів дослідження визначити оцінити органолептичні властивості зубної пасти Лакалут Альпін.

Матеріал і методи дослідження

До програми дослідження були долучені 50 пацієнтів-волонтерів у віці 18–25 років, які, за видом зубної пасти були поділені на дві рівноцінні групи:

- I – основна (О) група – 30 осіб – використовували для чищення зубів зубну пасту Лакалут Альпін та зубні щітки Лакалут Дуоклін;
- II – контрольна (К) група – 20 осіб – вико-

ристовувала зубну пасту, що містить фтор, аналогічного цінового діапазону "Новый Жемчуг" (Росія) та такі ж зубні щітки Лакалут Дуоклін.

Методика використання зубних паст – стандартна, двічі на день, впродовж 1,5–2 хв.

Усі пацієнти-волонтери були ретельно обстежені за єдиною схемою клінічних та індексних досліджень, рекомендованих ВООЗ.

1. Клінічні методи дослідження.

При первинному обстеженні в стоматологічному кабінеті проводили:

- 1) оцінку стоматологічного статусу;
- 2) визначення індексу гігієни Грін-Вермілліона для зубного нальоту (ОНІ-S) та стану гігієни міжзубних проміжків за індексом API (Large, 1986);
- 3) оцінку стану твердих тканин зубів: виявляли зони підвищеної гіперестезії емалі та дентину;
- 4) оцінювання стану тканин пародонта за клінічними ознаками та індексом РМА.

Зі всіма пацієнтами до початку дослідження проводили заняття щодо навчання індивідуальній гігієні порожнини рота, потім клінічне обстеження, визначення індексів та здійснювали заходи з професійної гігієни порожнини рота, після чого знову визначали гігієнічні індекси та стан тканин пародонта і СОПР. Такий комплекс досліджень проводили до початку дослідження, через 7, 14 та 28–30 днів.

Одночасно здійснювали інтерактивне дослідження, сутність якого полягала в тому, що учасники обох груп заповнювали спеціаль-

но розроблені анкети щодо оцінки низки органолептичних властивостей зубної пасти Лакалут Альпін.

Результати дослідження та їх обговорення

1. Результати інтерактивного дослідження

1. Оцінка очищуючих властивостей досліджуваних паст за 5-бальною шкалою.

До початку дослідження усі учасники однаково оцінювали очисні властивості зубних паст Лакалут Альпін та Новий Жемчуг, орієнтуючись на практично однакову ціну, дизайн упаковки, оцінка склала "задовільно" (3 бали). На кінець першого тижня (7 днів) оцінка пасти Лакалут Альпін зросла на 1 бал та через 14 днів стала "відмінною", що на 30% вище за контрольну групу (рис. 1).

2. Оцінка освіжаючих властивостей досліджуваних зубних паст

Через добу від початку гігієнічних заходів освіжаючі властивості зубної пасти Новий Жемчуг отримали вищу оцінку, ніж Лакалут Альпін (3,5 бала і 3,0 відповідно). Проте, вже через 7 днів думки пацієнтів змінилися – оцінка Лакалут Альпіна виросла на 1,5 бали і надалі зберігалася на рівні "відмінно" (5), тоді як в контрольній групі стабільно зберігалася оцінка "добре" (4) (рис. 2).

3. Оцінка дезодоруючих властивостей зубної пасти Лакалут Альпін.

До початку дослідження дезодоруючі якості обох паст оцінювалися як "задовільні", причому оцінка пасти "Новий Жемчуг" була на 0,5 бала вище. Картина змінилася буквально через тиждень застосування (рис.3). Так, оцінка Ла-

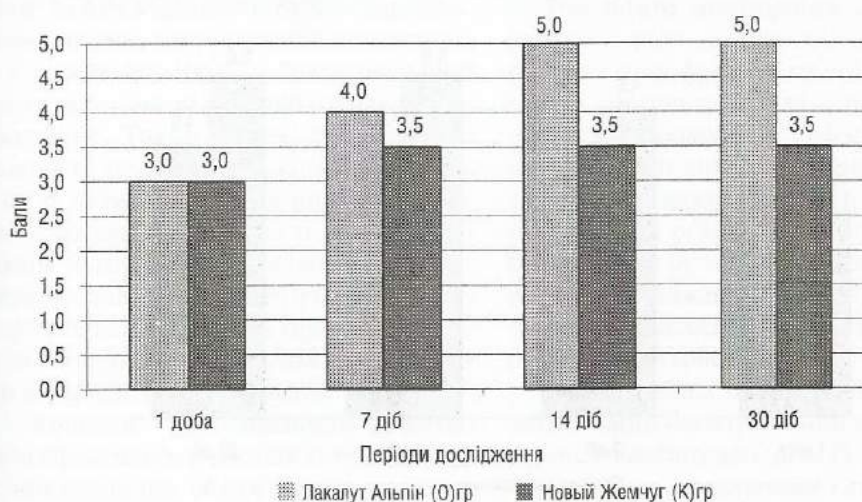

Рис. 1. Динаміка оцінки очищуючих властивостей зубних паст за термін спостереження (по 5-бальною шкалою)

калут Альпін зросла на 50% і до 14 дня стала "відмінною", а оцінка "Новый Жемчуг" змінилася на 0,5 бали і надалі зберігалася на цьому рівні (4 бали).

Таким чином, органолептичні якості зубної пасти Лакалут Альпін досить високі, але об'єктивна оцінка пасти користувачем проявляється не одразу після початку гігієнічних заходів, а її гідна якість визнається лише на 7–14 день застосування. Цей факт необхідно врахувати при призначенні цього гігієнічного засобу пацієнтам.

4. Результати дослідження лікувально-профілактичних та гігієнічних властивостей зубної пасти Лакалут Альпін.

Для отримання об'єктивних результатів

ефективності застосування зубної пасти Лакалут Альпін ми дослідили вихідний рівень гігієни порожнини рота усіх учасників. На рис. 4 наведено розподіл пацієнтів в залежності від вихідного рівня гігієни порожнини рота. Оцінку гігієнічного стану проводили за станом міжзубних проміжків.

Усунення нальоту на апроксимальній поверхні потребує від пацієнта особливо ретельного проведення гігієнічних заходів. Тому, оцінюючи стан зубного нальоту на апроксимальній поверхні можна визначати рівень комплайнсу рекомендованих лікарем гігієнічних заходів (дотримання пацієнтом приписів лікаря щодо гігієнічних заходів та ступінь його співробітництва з лікарем).

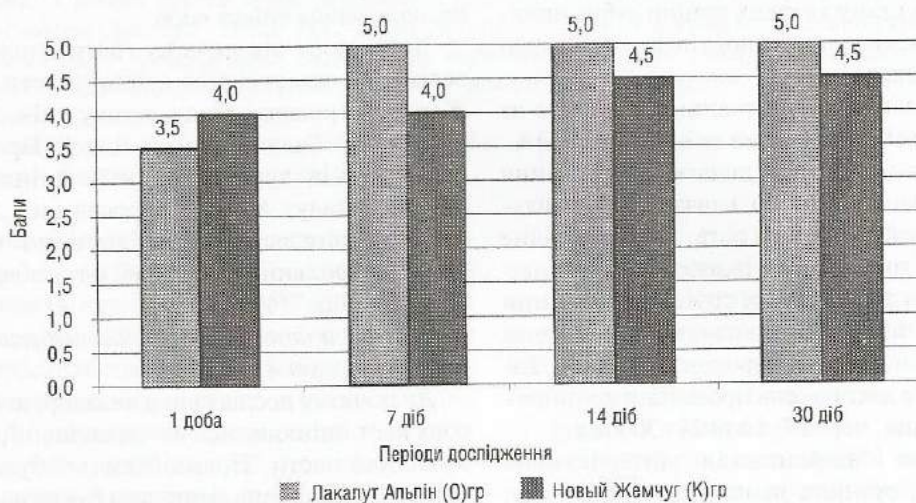

Рис. 2. Динаміка оцінки освіжаючих властивостей зубних паст за термін спостереження (за 5-бальною шкалою)

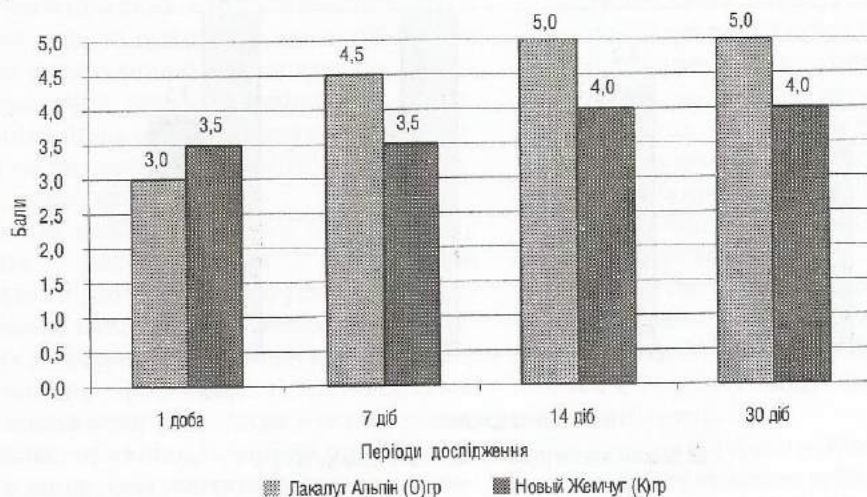

Рис. 3. Динаміка оцінки дезодоруючих властивостей зубних паст за термін спостереження (за 5-бальною шкалою)

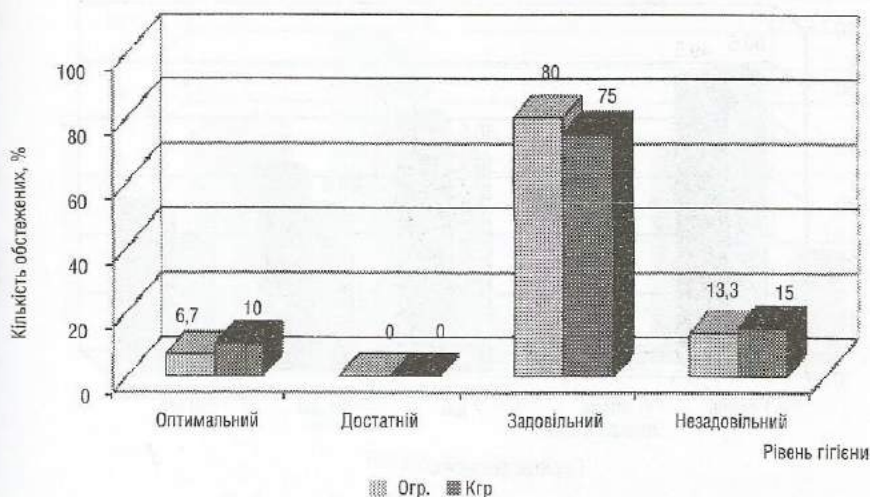

Рис. 4. Розподіл обстежених осіб основної та контрольної груп в залежності від рівня гігієни порожнини рота (за індексом API) (1 огляд)

"Комплаєнтність" означає, у першу чергу, щодня пацієнта керуватися рекомендаціями лікаря. Навпаки, некомплаєнтність (або низький комплайнс) визначають як будь-яке відхилення хворого від припису лікаря [5]. За рівнем виконання хворими лікарських призначень комплайнс класифікують як високий (понад 80%), середній (20–80%) та низький (менш ніж 20%). В даному дослідженні комплайнс щодо режиму гігієни порожнини рота знаходиться у зворотному зв'язку з показниками індексу API, тобто якості гігієни в міжзубних проміжках. А саме, API < 25% засвідчує "оптимальний" рівень гігієни порожнини рота та, відповідно, високий комплайнс; API в діапазоні 25–39% – "достатній" та API в межах 40–69% – "задовільний" рівень гігієни, тобто середній комплайнс, та API в межах 70–100% – "незадовільний" стан гігієни порожнини рота, що означає низький комплайнс. Таким чином, API менш за 39% свідчить про високу комплаєнтність пацієнтів, їх активну участь в індивідуальних гігієнічних заходах, прихильність до рекомендацій лікаря та готовність до співпраці.

За станом індивідуальної гігієни порожнини рота розподіл пацієнтів по групах був ідентичним та основну частку (близько 80%) склали особи із середнім комплайнсом.

Ми провели порівняльний аналіз гігієнічної ефективності досліджуваних зубних паст та виявили, що обидві мають в тій чи іншій мірі очищувальні властивості, при цьому після першого тижня користування пастою Лакалут Альпін комплаєнтність пацієнтів була

виразно кращою (рис. 5). Розбіжності у показниках гігієни порожнини рота стабільно відрізнялися в середньому на 6,7% на користь основної групи (паста Лакалут Альпін).

З урахуванням встановленої у попередніх дослідженнях [3,4] залежності гігієнічного комплайнсу від мотивації та вихідного рівня освіченості пацієнтів щодо засобів і методів індивідуальної гігієни порожнини рота ми відібрали в кожній з груп осіб, що отримали оцінку оптимального за достатнього рівня індивідуальної гігієни порожнини рота та при задалегідь високому рівні комплайнсу дослідили власне ефективність зубних паст Лакалут Альпін та Новий Жемчуг.

Результати моніторингу стану гігієни порожнини рота засвідчили, що використання цих паст в професійній гігієні дає однаково високий результат. Але, поступово, коли пацієнти проводили гігієнічні заходи самостійно, він виявив тенденцію до зниження вже через 2 тижні (14 доба), при цьому в основній групі осіб з "достатнім" рівнем гігієни було у 2 рази більше, ніж в контрольній, а наприкінці дослідження (30 доба) їх у контрольній групі залишилось всього 45% проти 87% основної групи (рис. 6).

Крім високих очищувальних властивостей забуна паста Лакалут Альпін виявила виражену десенситайзерну дію (рис. 7).

Так, при первинному огляді гіперестезію діагностовано у 33% осіб осиної та 30% осіб контрольної групи, через 7 діб після професійної гігієни їх було в основній тільки 6,7%,

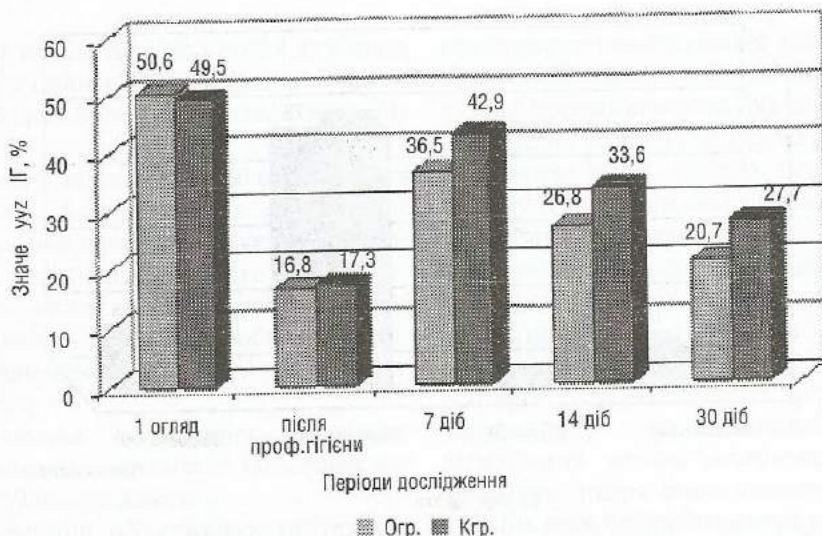

Рис. 5. Зміни рівня гігієни порожнини рота впродовж 30 днів дослідження (за індексом API)

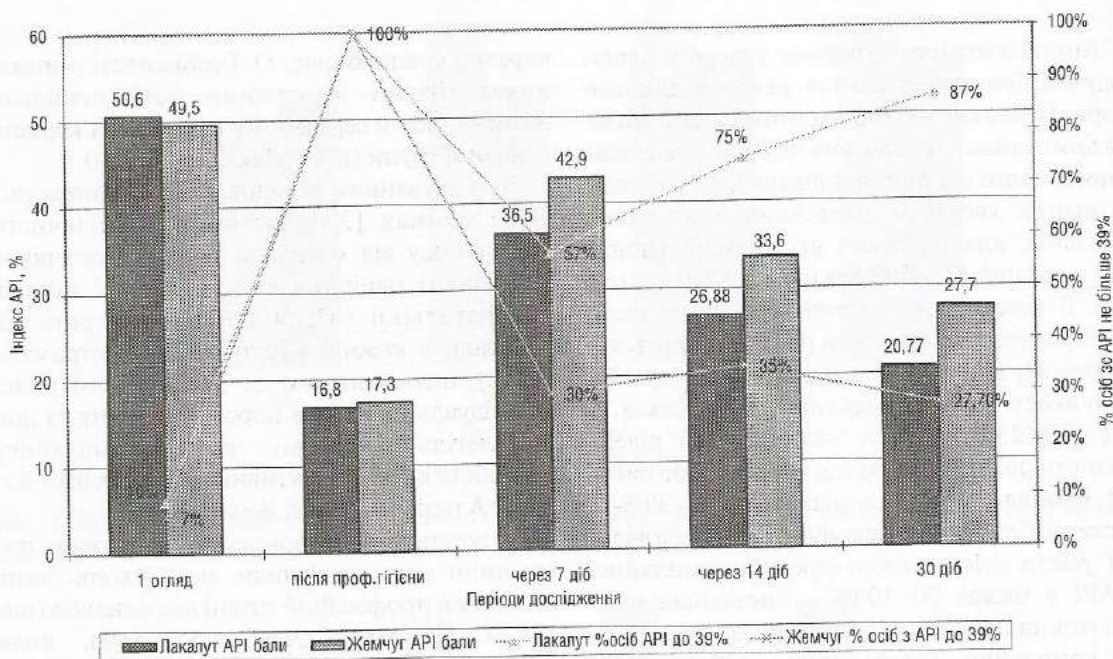

Рис. 6. Динаміка зміни гігієнічного стану порожнини рота та кількості осіб з достатнім рівнем гігієни (API не більше 39%) при застосуванні різних зубних паст

а в контрольній у 5 разів більше (35%, хоча і на 10% менше, ніж до використання пасти Новий Жемчуг. Через 2 тижні в основній групі гіперестезію практично не діагностовано, в контрольній навіть через місяць таких осіб було 15%.

Результати вивчення пародонтопротекторної дії зубної пасти Лакалут Альпін представлені на рис. 8.

У всіх пацієнтів первинно діагностували катаральний гінгівіт легкого ступеню. Після усу-

нення місцевих подразників та неспецифічних антисептичних зрошень запальний процес зменшився на 15–20%. Далі, в групі, яка використовувала комплекс індивідуальних засобів із зубною пастою Лакалут Альпін, через тиждень індекс запалення зменшився удвічі та до кінця дослідження ці пацієнти не потребували додаткового лікування. У контрольній групі показники також покращилися, однак стан ясен був у 5 разів гірше, хоча значення індексу

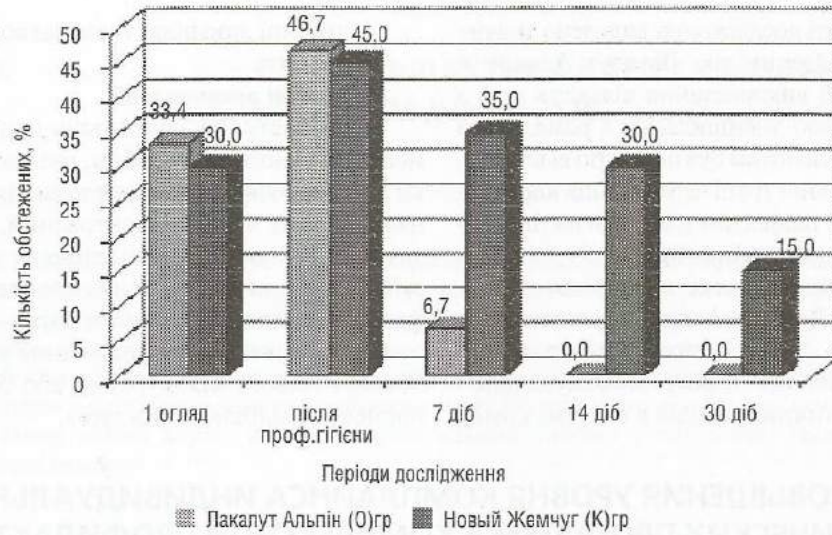

Рис. 7. Частота гіперестезії твердих тканин зубів на етапах проведення дослідження в основній (О) та контрольній (К) групах

Рис. 8. Динаміка протизапального ефекту зубних паст в основній та контрольній групах на етапах дослідження (за індексом РМА)

РМА знаходилося в середині інтервалу "легкий ступінь гінгівіту".

Висновки

Проведені комплексні дослідження щодо вивчення лікувально-профілактичної ефективності зубної пасту Лакалут Альпін дозволяють дати їй високу оцінку як фахівців-стоматологів, так і користувачів – пацієнтів молодого віку.

Аналіз отриманих результатів дозволив зробити наступні висновки:

1. Зубна паста Лакалут Альпін має виражені очищувальні властивості, практично удвічі вищі за пасту аналогічного

складу та цінового діапазону. Внаслідок високої очистки та поліровки поверхні емалі спостерігається одночасне освітлення кольору зубів, яке пацієнти сприймають як "відбілення".

2. Зубна паста Лакалут Альпін виявила виражені пародонтопротекторні властивості, що проявляються протизапальним ефектом одразу після професійної гігієни та підсилюються впродовж як найменше 2-х тижнів, сягаючи 4,3, що свідчить про відсутність необхідності проведення лікування.

3. В результаті дослідження виявлено значну десенситайзерну дію Лакалут Альпін: е після 7 днів використання кількість осіб з гіперестезією зменшилась у 8 разів, через 14 днів цей симптом був повністю відсутнім. В контрольній групі через місяць користування 15% пацієнтів страждали на гіперестезію твердих тканини зубів.
4. Виявлений комплекс властивостей зубної пасти Лакалут Альпін сприятиме досягненню високого комплайнсу індивідуальних програм лікувально-профілактичних заходів в системі комп-

лексної профілактики захворювань пародонта.

Практичні рекомендації

Зубну пасту Лакалут Альпін доцільно рекомендувати молодим особам, які мають чинники ризику розвитку карієсу та гінгівіту (зубний наліт, у тому числі пігментований, легку кровоточивість ясен та підвищену чутливість зубів, що виникає після проведення професійної гігієни порожнини рота).

Обґрунтованим є застосування зубної пасти Лакалут Альпін між курсами або одразу після процедури відбілювання зубів.

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ КОМПЛАЙНСА ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ГИГИЕНИЧЕСКИХ ПРОГРАММ В КОМПЛЕКСНОЙ ПРОФИЛАКТИКЕ ЗАБОЛЕВАНИЙ ПАРОДОНТА

М.Ю.Антоненко, Л.Ф.Сидельникова, М.О.Дудникова

Резюме. В работе представлены результаты клинических исследований по изучению эффективности новой зубной пасты Лакалут Альпин (Dr. Theiss Naturwaren GmbH) в комплексе индивидуальной гигиенической программы по профилактике заболеваний пародонта. Выявленные очищающие, десенситайзерные и пародонтопротекторные свойства зубной пасты Лакалут Альпин, что обеспечивает повышение комплайнса гигиенической программы.

Ключевые слова: индивидуальная гигиена, комплайнс индивидуальной гигиенической программы, зубная паста Лакалут Альпин, профилактика гингивита.

THE PATH TO GREATER COMPLIANCE FOR THE INDIVIDUAL PROGRAM OF CARE IN COMPREHENSIVE PREVENTION OF PERIODONTAL DISEASE

M.Y.Antonenko, L.F.Sidelnikova, M.O.Dudnikova

Resume. The results of clinical researches are in-process presented on the study of efficiency of new tooth-paste of Lakalut Al'pin (Dr. Theiss Naturwaren GmbH) in the complex prophylaxis of periodontal diseases. The expressed clearing is exposed, desensiticyer and parodontoprotector properties of tooth-paste of Lakalut Al'pin.

Keywords: individual hygiene, tooth-paste of Lakalut Al'pin, prophylaxis of gingivitis.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стан здоров'я населення України та результати діяльності галузі охорони здоров'я. Київ. - 2003. - 489 с.
2. Данилевский Н.Ф., Сидельникова Л.Ф., Ткаченко А.Г. Распространенность основных стоматологических заболеваний и состояние гигиены полости рта у населения различных регионов Украины. // Современная стоматология. - 2003. - №3. - С.14-16.
3. Антоненко М.Ю. Шляхи підвищення ефективності профілактики захворювань пародонта в сучасних умовах. // Науковий вісник НМУ. - 2006. - №4. - 175-182 с.
4. Сидельникова Л.Ф., Антоненко М.Ю. Ефективність застосування індивідуальних засобів ГПР патогенетично спрямованої дії на етапах профілактики та лікування хворих на ГП. // Современная стоматология. - 2007. - №1. - С.55-58.
5. Kardas P. Patient compliance with antibiotic treatment for respiratory tract infections // Antimicrob Chemother. 2002. №49. P.897-903.